

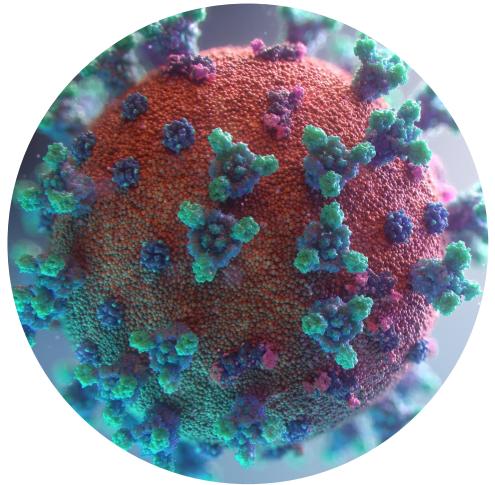

Koronavirus

v těhotenství a po porodu

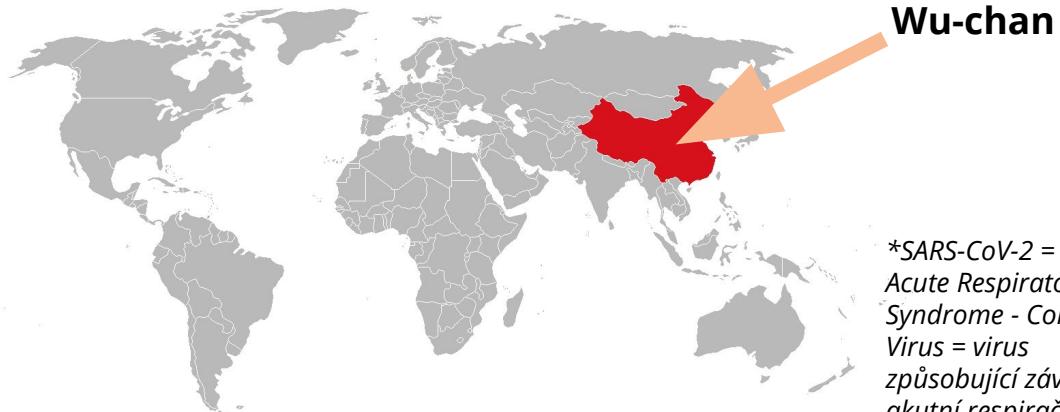

Co to je?

Název je odvozen od charakteristického uspořádání povrchových struktur lipidového (tukového) obalu virů do tvaru sluneční koruny.

Coronavirus disease 2019, zkráceně "**COVID-19**," je označení pro infekci způsobenou specifickým virem SARS-CoV-2*, který se poprvé objevil koncem roku 2019 ve **Wu-chanu v Číně**.

*SARS-CoV-2 = Severe Acute Respiratory Syndrome - Corona Virus = virus způsobující závažný akutní respirační syndrom (obtíže)

Jak se přenáší?

Koronavirus se šíří z člověka na člověka podobně jako chřipka = **kapénkovou infekcí**.
Zasahuje nejčastěji sliznice horních a dolních dýchacích cest a spojivky.

**Kašláním
či smrkáním**

Během hovoru

Líbáním

**Dotykem
infikovaného
povrchu**

Vzdálenost
přenosu až
2 metry

*Dodržujte pro bezpečný
odstup od ostatních!*

**Pozor! Nakazit se můžete od člověka, který má příznaky,
i od toho, který je zatím nemá.** Riziko infekce je podobné u
všech věkových kategorií. U těhotných žen ale nebylo
prokázáno vyšší riziko nákazy než u běžné populace.

Inkubační doba

.. i proto se po kontaktu s osobou nakaženou koronavirem nařizuje karanténa po dobu 2 TÝDNŮ.

2 až 14
dnů

Nejohroženější skupiny

Senioři

Dětské
skupiny

Chronicky
nemocní
(cukrovka,
srdeční selhání,
placní onemocnění)

Osoby
s oslabenou
imunitou
(onkologičtí
pacienti)

*inkubační doba = období mezi vstupem nákazy do organismu a vypuknutím nemoci.

Jak se infekce u těhotných projevuje?

Průběh u těhotných bývá většinou velmi lehký nebo bezpříznakový (těžký průběh je vzácný).

- Zvýšenou teplotou až horečkou (40 %)
- Kašlem (39 %)
- Únavou
- Potížemi s dýcháním* (19 %)
- Bolestí svalů (10 %)
- Nechutenstvím / Ztrátou chuti (15 %)
- Průjemem (7 %)

Mezi další méně časté příznaky patří bolest hlavy, bolest v krku, rýma. Objevit se ale může i nevolnost a průjem.

*Pouze u některých pacientů vede k rozvoji virového zápalu plic, který může vyústit až v selhání dýchání.

Jak se léčí

Pro léčbu infekce COVID-19 není doporučena specifická antivirová léčba.

Postupuje se na základě individuálních potřeb pacienta, nejčastěji zmírněním jeho příznaků běžně dostupnými léky.

U těhotných s nekomplikovaným průběhem může léčba proběhnout v domácím prostředí.

Pokud je průběh komplikovaný (např. s vážnými dýchacími obtížemi), probíhá léčba v nemocničním prostředí, žena musí být pečlivě sledována. Horečku lze v případě nutnosti léčit acetaminofenem nebo paracetamolem.

Koronavirus a těhotenství

- Zdravé ženy (mezi které patří většina těhotných v ČR) **nejsou** k nákaze virem náchylnější než běžná populace.
- Probíhající pandemie by s ohledem na současné znalosti **neměla** být důvodem odložení těhotenství.
- **Nejsou** k dispozici žádné údaje o zvýšeném riziku potratu v časném stádiu těhotenství.
- **Nejsou** žádné údaje o zvýšeném riziku vrozených vad v důsledku styku s virem.
- Je nicméně nutno říci, že virová onemocnění obecně a horečky v prvním trimestru rizika těchto komplikací zvyšují, je tedy na místě chránit se stejně jako před jiným virovým, např. chřipkou.
- V některých zahraničních studiích byl zaznamenán vyšší výskyt předčasného porodu (17 % u COVID-19 těhotných vs. 8 % u zdravých).
- Ve skupině žen s těžkým průběhem nemoci se vyskytují různé komplikace, např. vyšší výskyt císařského řezu, vyšší výskyt novorozeneckých potíží (vyplývajících z předčasného porodu), ale i vyšší výskyt mrtvorozenosti, které jsou spíše odrazem kritického stavu mateřského organismu.

• Jaké je riziko přenášu na dítě?

- Virus se z matky na plod dle dosavadních údajů velmi pravděpodobně nepřenáší v průběhu těhotenství ani při porodu.
- Přenos viru na novorozence je po porodu v důsledku intimního kontaktu s matkou běžný, ale klinický **průběh bývá velmi lehký** nebo bezpříznakový.
- Nakažení novým typem koronaviru by při dobrém zdravotním stavu matky **nemělo být důvodem odloučení** od novorozence v porodnici ani domácím prostředí, a to zejména vzhledem k důležitosti rané vazby matky a dítěte.
- Virus **nebyl nalezen** v mateřském mléce. **Kojení se doporučuje**, jeho výhody převažují rizika spojená s izolací novorozence. Před přiložením k prsu při kojení je ale nutná **přísná hygiena rukou a rouška na obličeji**. I tak se ale vždy poradte se svým lékařem.

Jak probíhá porod COVID-19 pozitivních žen

- V ČR neexistuje jednotný metodický pokyn pro poskytování péče ženám s COVID-19

Zde uvedené informace popisují opatření na Gynekologicko-porodnické klinice Fakultní nemocnice Ostrava.

- T.č. je všem ženám při příjmu proveden stěr na PCR vyšetření na přítomnost koronaviru a vzorek je vyšetřen ve zrychleném režimu (FN Ostrava)
- Ženám s COVID-19 je péče poskytována v izolačním režimu, ideálně už od přijetí do porodnice.
- Kromě použití specifických hygienicko-epidemiologických opatření se péče u porodu ani způsob porodu se nijak zásadně neliší. Ženy COVID-19 negativní nemusí mít roušku u porodu, pokud je pozitivní, je jí rouška doporučena.
- Žena má nárok na přítomnost partnera a většinou i na přítomnost další doprovodné osoby (záleží na opatřeních v konkrétní porodnici). Doprovod rodičky používá respirátor po celou dobu přítomnosti na porodním a operačním sále.
- Personál používá při poskytování péče ochranné pomůcky – respirátor, brýle nebo štít, ochranný oblek, návleky, čepici, rukavice.
- V případě nekomplikovaného průběhu porodu, dobrém stavu rodičky i novorozence a lehkého průběhu nemoci COVID-19 je doporučeno časné propuštění do domácí péče.

Jak nákaze předcházet?

Každý z nás může svým chováním přispět ke svému zdraví a zdraví své rodiny a spolu s tím pomoci zabránit šíření infekce. Dodržujte proto následující pravidla:

1.

Myjte si pravidelně ruce

vodou a mýdlem. Zejména pak poté, co přijdete z venku, dotýkali jste se ostatních lidí, zvířat nebo povrchů. [Naučte se je myt správně!](#) Vhodné je také používat dezinfekci s 60% podílem alkoholu.

4.

Nedotýkejte se obličeje.

Zejména pak úst, nosu a očí. Pokud se jich omylem dotknete, umyjte si ruce.

5.

Vyhýbejte se místům s velkou koncentrací lidí.

A to zejména těm špatně odvětrávaným. Zůstaňte doma, jak nejvíce to jen bude možné.

2.

Zakrývejte si ústa rukávem

při kýchání a kašli. Nikdy nerukou.

3.

Používejte jednorázové kapesníky

a po jejich použití si vždy umyjte ruce.

6.

Vyhýbejte se úzkému kontaktu s nemocnými.

V případě kontaktu dodržujte vzdálenost alespoň 2 metry.

Jak nákaze předcházet?

7.

Omezte cestování

na minimum. To platí i pro pobyt v prostředcích MHD a taxi.

8.

Starejte se o své zdraví,

dostatečně spěte, jezte pestrou stravu, dodržujte pitný režim a nezapomínejte ani na pravidelnou pohybovou aktivitu.

9.

Pravidelně uklízejte a dezinfikujte

objekty a povrchy, kterých se často dotýkáte. To platí zejména pro klíky, počítače, mobilní telefony či noční stolky. Volte ty úklidové prostředky, které kromě bakterií zneškodní i viry.

10.

Mějte dostatek běžně dostupných léků

proti horečce. A stejně tak dalších potřebných zdravotnických pomůcek (papírové kapesníčky, teploměr). Pozor! Vždy pečlivě čtěte příbalovou informaci, zda jsou vhodné pro těhotné.

12.

Používejte roušku či respirátor vždy,

když opouštíte domov.

!

Vakcína, která by ochránila před infekcí COVID-19 již existuje. Zatím se nedoporučuje očkovat těhotné ženy.

Jak správně použít roušku či respirátor?

Obecné pokyny k používání roušek a respirátorů

- Před a po manipulaci s rouškou či respirátorem si **vždy dezinfikujte ruce** nebo si je **umyjte** mýdlem a teplou vodou.
- **Zakryjte si jimi nos a ústa** a ujistěte se, že mezi vaším obličejem a okrajem pomůcek nejsou **zádné mezery**.
- Během nošení se pomůcek **nedotýkejte**.
- Pokud jsou vlhké, **vyměňte je** za nové.
- **Sundávejte je ze zadu**, t.j. tahem za šnůrky, nikoliv tahem za masku.

Roušku či respirátor noste vždy, když opouštíte domov. Chráníte tak nejen sebe, ale i své okolí.

Látková rouška

- Mějte na výměnu **více kusů** (např. 4 ks na den).
- Po použití ji **vyperte při vysokých teplotách** (nad 60°C)
- Po uschnutí ji vždy **vyžehlete**.

Papírová jednorázová rouška

- **Znovu ji nepoužívejte**.
- Po použití ji dejte do sáčku a ten pak vyhodte do uzavřeného koše.

Respirátor

- Po **4 - 6 hodinách ho vyměňte**, může totiž ztráct účinnost.
- Respirátor s výdechovým ventilem je doporučen nosit s **rouškou přes něj**.

Očkování proti Covid-19

- Žádná z řádně certifikovaných vakcín **neobsahuje virus, který se replikuje**, proto **nemůže způsobit onemocnění Covid-19**.
- mRNA vakcíny (Moderna; Pfizer/BioNTech) nevstupují do buněk a nemohou působit genetické změny.
- Vakcíny s virovým vektorem (Johnson & Johnson) byly používány k očkování těhotných i dříve, (v době epidemie Eboly) a neprokázaly se žádné vedlejší účinky.
- Těhotné nebo kojící ženy **nebyly zahrnuty do úvodních klinických studií**.
- Omezené údaje ze studií na zvířatech a neúmyslně očkovaných těhotných (ženy, které nevěděly, že jsou v době očkování těhotné) **neprokázaly** škodlivé účinky na plod ani na průběh těhotenství.
- Do registru „CDC V-safe After Vaccination Health Checker“ bylo hlášeno již **více než 115 000 očkování těhotných**. Téměř 5000 žen dodalo informace o vedlejších účincích očkování: z těchto dat vyplývá, že ve srovnání s ne-těhotnou populací **nebyl pozorován vyšší výskyt nežádoucích účinků**.

Očkování proti Covid-19

- Očkovat se doporučuje 90 dní po ukončení karantény po prodělaném onemocnění Covid-19.
- Vakcíny proti Covid-19 by neměly být podány během 14 dnů od jiných očkování.
- **Očkování není důvodem k přerušení kojení.**
- Nejvíce mohou z očkování profitovat rodičky s rizikovými faktory (cukrovka vzniklá již před těhotenstvím, závažná obezita,, ženy s vysokým krevním tlakem, s chronickým postižením plic, rakovinným onemocněním) a ve věku nad 35 let.
- ACOG (American College of Obstetricians and Gynecologists), CDC a další **doporučují, aby byly očkovány ty těhotné, které to samy uznají za vhodné.**
Je nutné zvážit riziko infekce SARS-CoV-2, rizikové faktory a hodnoty a preference pacientky.

Potřebujete poradit?

MINISTERSTVO ZDRAVOTNICTVÍ
ČESKÉ REPUBLIKY

Navštivte
webové stránky
koronavirus.mzcr.cz
či zavolejte na
celostátní
infolinku 1221.

Zavolejte na
infolinku Státního
zdravotního
ústavu

Zavolejte na
infolinku své
zdravotní
pojišťovny

- VZP 952 222 222
- VoZP 844 888 888
- OZP 261 105 555
- ČPZP 810 800 000
- ZP ŠKODA 800 209 000
- ZPMV 844 211 211
- RBP 800 213 213

Pokud se na linky z důvodu
přetížení nebudete moci
dovolat, zachovejte klid
a **zkuste to později**.

Co dělat, pokud onemochím?

POKUD MÁTE PŘÍZNAKY JAKO JE KAŠEL,
HOREČKA A DUŠNOST

ZŮSTAŇTE DOMA
A ZAVOLEJTE SVÉMU PRAKTICKÉMU
LÉKAŘI. UVEĎTE, ŽE JSTE TĚHOTNÁ.

POKUD SE U VÁS POTVRDÍ
ONEMOCNĚNÍ KORONAVIREM

ZAVOLEJTE SVÉ PORODNÍ ASISTENTCE
A/NEBO GYNEKOLOGOVI A UPOZORNĚTE
JE, ŽE JSTE NEMOCNÁ. POŽÁDEJTE JE, ABY
VÁM PORADILI, JAK V PRŮBĚHU
ONEMOCNĚNÍ POSTUPOVAT DÁL.

Všechny těhotné ženy, včetně žen s prokázaným nebo podezřením
na onemocnění COVID-19, mají právo na adekvátní zdravotní péči.

Otázky a odpovědi

„Musí těhotné ženy s prokázaným/podezřením na onemocnění COVID-19 rodit císařským řezem?”

Ne. Samostatná pozitivita onemocnění COVID-19 není důvodem pro ukončení těhotenství císařským řezem.

„Mohou ženy s onemocnění COVID-19 kojit?”

Ano, kojení je doporučeno, stejně jako SSC (skin to skin contact - doteck kůže matky na kůži novorozence). Měly by ale dodržovat hygienická opatření: v průběhu kojení užívat ochranných pomůcek, umýt si ruce před a po dotyku s dítětem, čistit a dezinfikovat povrchy, kterých se ženy dotkly.

„Existuje riziko, že COVID-19 u těhotné ženy nebo novorozence může mít dlouhodobý vliv na zdraví a vývoj dítěte?”

V současné době neexistují žádné informace o dlouhodobých zdravotních účincích u kojenců s COVID-19, ani u těch, kteří byli vystaveni viru, který způsobuje COVID-19 v děloze matky.

V souvislosti s koronavirem bylo prokázáno vyšší riziko předčasného porodu.

Otázky a odpovědi

„Mohu se dotýkat a být se svým novorozeným dítětem?“

Ano, kontakt a časné kojení vašemu dítěti prospívá. Mělo by vám být umožněno bezpečně kojit s dodržováním hygienických zásad, možnost přímého osobního kontaktu s dítětem, sdílení pokoje s dítětem. Před a po kontaktu s dítětem si myjte ruce a čistěte a dezinfikujte povrchy, kterých se dotknete.

„Je onemocnění COVID-19 u kojící matky potencionální rizikem pro kojence?“

Onemocnění se přenáší na člověka při úzkém kontaktu s osobou s potvrzeným COVID-19 a předpokládá se, že k němu dochází hlavně prostřednictvím kapénkové nákazy.

V mateřském mléce nebyla prokázána přítomnost viru, naopak, byly v něm prokázány protilátky.

Otázky a odpovědi

„Co dělat v případě,
že jsem v karanténě a
potřebuji navštívit
porodnici?“

Při nutnosti návštěvy porodnice v době, kdy je rodička v karanténě (porod, nezbytná kontrola v poradně apod.), se doporučuje (FN Ostrava):

- dopravit se do porodnice pokud možno vlastním dopravním prostředkem
- kontaktovat porodnici telefonicky
- dostavit se pokud možno s jakoukoliv vlastní maskou
- po příjezdu do areálu nemocnice opět kontaktovat porodnici, aby se o rodičku personál mohl postarat hned od vstupu do porodnice a byl omezen volný pohyb mezi ostatními rodičkami, jinými pacienty a zdravotníky

„Mám chodit na těhotenské kontroly i v době pandemie?“

Rozhodně ano. Vyšetření, na která má těhotná nárok a nelze je odložit (např. prvotrimestrální screening), mají být provedena za dodržení epidemiologických opatření.

Avšak pokud je žena pozitivní a má jít na vyšetření, které lze odložit, je vhodné počkat na dobu po odeznění infekčnosti.

Někde můžete být požádány abyste přišly bez doprovodu partnera/ky. Respektujte tyto pokyny.

Závěrečná doporučení

Nepanikařte, ale
neberte situaci
na lehkou váhu

Pokud vám není
dobре, zůstaňte
doma

Myjte si
pravidelně ruce.
Jak na to?

Čerpejte informace
z kvalitních zdrojů
([MZ ČR](#), [SZÚ](#), [WHO](#))

Než půjdete k lékaři,
nejdříve mu zavolejte

Vyhýbejte se
kontaktu
s nemocnými

Pokud máte obavy,
poradte se se svým
gynekologem

Pokud máte
nařízenou karanténu,
dodržujte ji

Každý z nás totiž může
sehrát významnou roli
v zamezení šíření
infekce

Kdo prezentaci vytvořil

Nezisková organizace

Pod záštitou

1. LÉKAŘSKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

Za obsah zodpovídá:

MUDr. Kateřina Vacková,
zakladatelka Loono

Za spolupráci děkuji MUDr. Martina Čermáková
a Mgr. Petra Císařová. Grafika: Ekaterina Kokourova.

Materiál vznikl za dozoru doc. MUDr. Ondřeje Šimetky, PhD.,
MBA (přednosti Gynekologicko-porodnické kliniky, FN Ostrava
a LF OU). Za spolupráci děkujeme.

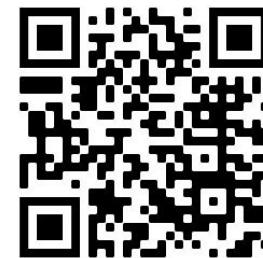
Copyright © by Loono. All Rights Reserved.

Tato brožura byla vytvořena dne 2. 11. 2020.
Situace se však mohla změnit, aktuální verzi
naleznete na www.loono.cz/koronavirus.

Podpořte výrobu dalších
eduкаčníх a osvětových
materiálů

bit.ly/PodporitLoono

Čerpáme z ověřených zdrojů

www.loono.cz/koronavirus | @loonocz

